

ОБОРОНА И БЕЗОПАСНОСТЬ

Emotional Intelligence of Servicemen as a Factor of Ensuring Psychological Stability

Baghdasaryan Svetlana M.

Graduate Student, Chair of Psychology of Governance, the PAARA, Research Fellow, Center for Research on Strategic Leadership and Management, NDRU, MOD, RA (Yerevan, RA) baghdasaryan.svetlana@mail.ru

UDC: 159.942; **EDN:** FDZUKC

Keywords: nature of modern warfare, risky situation, servicemen, psychological stability, models of emotional intelligence, management of one's own emotions, empathy, personal qualities, self-management methods, effective activity.

Չինձառայողների հուզական ինտելեկտը՝ որպես հոգեբանական կայունության ապահովման գործոն

Բաղդասարյան Սվետլանա Մ.

ՀՀ ՊԿԱ-ի կառավարման հոգեբանության ամբիոնի ասպիրանտ, ՀՀ ՊՆ ՊԱՀՀ-ի ռազմավարական առաջնորդության և կառավարման հետազոտությունների կենտրոնի գիտնական-վերլուծաբան (Երևան, ՀՀ) baghdasaryan.svetlana@mail.ru

Ամփոփագիր. Սույն հոդվածի նպատակն է ներկայացնել հուզական ինտելեկտի տեսական հիմքերը՝ ցույց տալով Չինձառայողների հոգեբանական կայունության ապահովման գործում վերջինիս տեղն ու դերը: Աշխատանքի արդիականությունը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ ժամանակակից պատերազմների բնույթի փոփոխությունն ավելի բարդ պահանջներ է ներկայացնում Չինձառայողներին: Այն է՝ պատերազմի հիբրիդային բնույթը, արագընթացությունը, տեղեկտվական-օպերացիաների ակտիվ օգտագործումը, պայքարի ոչ ավանդական, անհամաչափ միջոցների լայն կիրառությունը, երբ վախը, խուճապը և սթրեսը դառնան ոչ թե կազմալուծող, այլ խթանող գործոններ: Հոդվածի նպատակից ելնելով՝ առաջ են քաշվում հետևյալ խնդիրները. ուսումնասիրել տարբեր հեղինակների կողմից մշակված և գիտական հանրություն մեծ տարածում գտած հուզական ինտելեկտի մոդելները, ցույց տալ Չինձառայողների հուզական ինտելեկտի զարգացման նշանակությունը հոգեբանական կայունության ապահովման գործում: Աշխատանքում կիրառվել են ընդհանրացման և դասակարգման մեթոդները: Տեսական ուսումնասիրության արդյունքը ցույց է տալիս, որ հուզական ինտելեկտի զարգացումը կենսական նշանակություն ունի, քանի որ այն հնարավորություն է տալիս ռիսկային իրադրությունում կամ մարտի պայմաններում կառավարել սեփական հույզերը և արձագանքել համաձայնակիցների ապրումներին: Այն պայմանավորում է անձի հոգեհուզական վիճակի կառավարման կարողությունը, որն էլ իր հերթին հանգեցնում է հոգեբանական կայունության ապահովմանը:

Հանգուցարանը՝ ժամանակակից պատերազմների բնույթ, ռիսկային իրադրություն, Չինձառայողներ, հոգեբանական կայունություն, հուզական ինտելեկտի մոդելներ, սեփական հույզերի կառավարում, ապրումակցում, անձնային հատկություններ, ինքնակառավարման մեթոդներ, արդյունավետ գործունեություն:

Эмоциональный интеллект военнослужащих как фактор обеспечения психологической устойчивости

Багдасарян Светлана М.

ученый-аналитик Центр исследований стратегического лидерства и управления НИУО МО РА, аспирант кафедры психологии управления ГАУ РА (Ереван, РА) baghdasaryan.svetlana@mail.ru

Аннотация. Цель данной статьи – представить теоретические основы эмоционального интеллекта, показать его место и роль в обеспечении психологической устойчивости военнослужащих. Актуальность работы обусловлена тем, что изменение характера современной войны предъявляет военнослужащим более сложные требования – гибридный характер войны, скорость, активное применение тактико-операций, широкое применение нетрадиционных, асимметричных средств ведения боя, когда страх, паника и стресс станут не дезорганизующими, а стимулирующими факторами. Исходя из цели статьи, выдвигаются следующие вопросы. Изучить модели эмоционального интеллекта, разработанные разными авторами и получившие широкую известность в научной среде, показать значение развития эмоционального интеллекта военнослужащих в обеспечении психологической устойчивости. Статья написана с использованием методов обобщения и классификации. Результат теоретического исследования показывает, что развитие эмоционального интеллекта

имеет жизненно важное значение, так как позволяет управлять своими эмоциями в рискованной ситуации или в боевых условиях и реагировать на чувства однополчан. Он определяет способность управлять психоэмоциональным состоянием человека, что в свою очередь приводит к обеспечению психологической устойчивости.

Ключевые слова: характер современных войн, рискованная ситуация, военнослужащие, психологическая устойчивость, модели эмоционального интеллекта, управление собственными эмоциями, эмпатия, личностные качества, методы самоуправления, эффективная деятельность.

According to prominent German theoretician in the military field Clausewitz, a soldier does not see the "underwater stones" in war, but due to his personal qualities and mental stability, he is obliged to anticipate and know how to avoid them. In order to overcome the obstacles of war, the leader, military commander, in addition to knowledge and experience, must have emotional and spiritual qualities [1, p. 119]. In this regard, Clausewitz emphasizes the virtues of honesty, stability, and determination in order not to allow emotions to rule him when making decisions.

Given these conditions, servicemen at different levels should not only have a high level of professional training, be physically well-tempered, but also be able to resist stress, maintain stability, overcome mental tension, react adequately to the situation, and withstand the psychological pressure of the enemy. These abilities are the factors that determine the successful outcome of the war, the development of which is carried out in peaceful conditions within the framework of psychological training. Psychological preparation for the influence of modern means of armed struggle and psychological factors of battle is a complex of measures aimed at the formation of psychological stability among servicemen, emotional qualities necessary for the performance of combat tasks, professional and personal qualities necessary for coping in tense, risky situations, as well as reducing the probability of collision with uncertain elements of battle.

As for the psychological stability, it has a wide extent, including emotional, volitional, cognitive, motivational factors, therefore it is studied in the field of correlation with various psychological processes. It is no coincidence that emotional intelligence is considered a key prerequisite for ensuring psychological stability in various articles and works. For example: L. Abolin, B. Smirnova and E. Dolgoplova define psychological stability as a set of emotional manifestations, which makes it possible to maintain work capacity and mobilize energy to achieve a set goal.

The essence of psychological stability is best reflected in A. Antsupov's definition: it is associated with personal characteristics, psychophysiological factors and the level of professional training, which maintains the balanced functioning of the psyche in complex, stressful situations [3, pp. 201-202]. Since

the military profession is one of those professions that are associated with risks, performing complex professional tasks, emotional tension, stress, therefore the need to ensure psychological stability is the reason for the first theoretical study of emotional intelligence, stress resistance and other psychological factors that ensure stability, transferring information about the availability and significance of such phenomena.

Referring to emotional intelligence, it should be noted that scientists, namely E. Thorndike, J. Guilford, H. Gardner, J. Meyer, P. Salovey, D. Caruzon, D. Goleman, R. Bar-On, D. Lucy and others have great contribution. In Russian literature, the concept of "Emotional Intelligence" was first used by G. C. Garskova [2, p. 9]. As of the national scholars, this phenomenon was addressed in separate articles by R. Aghuzumtsyan, A. Lokyan, V. Margaryan, L. Petrosyan, S. Poghosyan et al., who view emotional intelligence from an eminently applied perspective.

Thus, in order to be successful in combat operations, it is important to ensure psychological stability, one of the key factors of which is the high emotional intelligence of the serviceman, which is the ability to understand and effectively manage his emotions and the emotions of the people around him.

The first studies of emotional intelligence made by J. Meyer, P. Salovey and D. Caruso are remarkable. According to the obtained results, they built a model in which the phenomenon was represented by three interrelated components. They are:

1. understanding emotions. that is, the ability to understand the transition from one emotion to another and the origin of emotions in general,
2. managing emotions. that is, the ability to control emotions, to reduce the impact of negative emotions, to be aware of one's emotions, to solve problems caused by emotions,
3. differentiation of emotions. determining their content, that is, the ability to correctly express emotions and determine the emotions imbued by facial expression [12]:

The key difference between the D. Goleman model and the Meyer, Salovey and Caruso model is that it consists of five components: self-awareness, self-control, motivation, empathy and social skills:

At the same time, each of them is a difficult complex.

Thus, **self-awareness** implies:

- Understanding emotions: i. e., analyzing one's emotions and predicting their consequences,
- Self-assessment: i. e., knowledge of their weaknesses and strengths, as well as disadvantages and advantages
- Self-confidence. i. e., the belief in their abilities

Self-control implies:

- Optimism. that is, waiting for the successful completion of difficult situations
- Restraint of emotions. that is, the ability to control emotions and the destructive impulses associated with them
- Adaptation. i. e., the ability to respond harmoniously to changing situations.

Motivation implies: the ability of a person to conduct activities aimed at meeting his needs.

Empathy, that is, inner support,

Social skills include:

- Communication: that is, the ability to send clear information about experience, knowledge, abilities,
- Leadership: i. e., the ability to influence and direct,
- Cooperation: i. e., the ability to achieve common goals in cooperation with others [4, pp. 8-16]:

The next model was developed by R. Bar-On, identifying five areas of competence that are identified with the five components of emotional intelligence with their subcomponents. Thus:

- **Self-awareness:** awareness of one's own emotions, self-confidence, self-respect, independence

- **Interpersonal communication skills:** communication, interpersonal relationships, social responsibility

- **Adaptability:** problem solving, flexibility

- **Management of a stressful situation:** stress tolerance, control of impulsivity

- **Dominant mood:** happiness, optimism.

It is worth mentioning the model developed by D. Lucine, who, unlike others, considers emotional intelligence having a dual nature, which, on the one hand, is associated with cognitive abilities, and on the other - with personal qualities:

The model consists of three components:

- **Cognitive abilities:** speed and accuracy of emotional information processing,

- **Perception of emotions** as an important source of information about yourself and others,

- **Features of emotionality:** emotional stability, emotional feelings [5, pp. 31-33].

It should be noted that managing one's own emotions is a difficult, but very important task, because in a risky and tense situation, every serviceman should be able to manage his own, especially negative emotions, so that they do not interfere with the successful performance of a combat mission: This is evidenced by a preliminary study of the emotional intelligence of servicemen conducted by us in 2021. It identifies the following components: emotional awareness, managing own emotions, self-motivation, empathy, managing the emotions of other people:

Figure 1 shows the components of emotional intelligence.

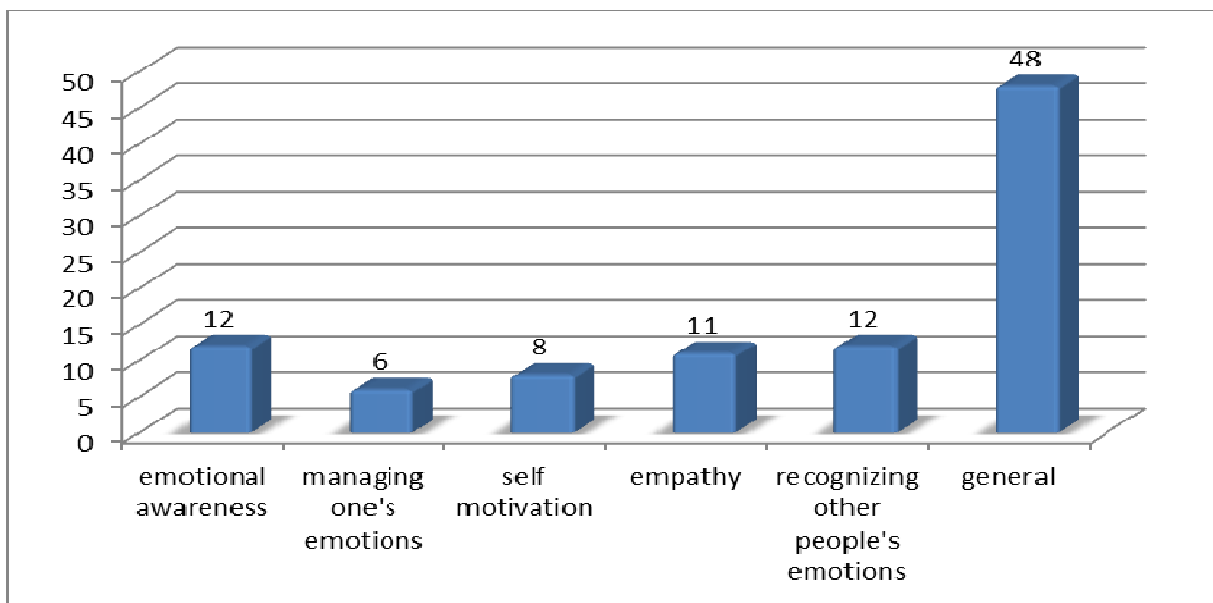

Figure 1: Average indicators of emotional intelligence (n=20)

The results of the study showed that servicemen had poor abilities to understand and manage their own and others' emotions, which means that emotional manifestations in war conditions can hinder the processes of quick orientation, accurate decision-making, contributing to the incomplete execution of the combat task [9, pp. 73-79].

Thus, studies based on theoretical approaches, allow us to conclude that:

1. In management psychology, emotional intelligence is of great importance, as it makes it possible to make decisions quickly, build balanced relationships, prevent conflicts arising in the course of activity, and provide a favorable psychological atmosphere, thereby creating prerequisites for effective activities.

2. High level of emotional intelligence helps servicemen to show tolerance to uncertainties, to manage their own emotions and the emotions of the people around them in complicated situations, to perform their military duty flawlessly and to perform impeccable service

3. Psychological stability is one of the guarantees to successfully perform the combat task in the conditions of combat operations, one of the key prerequisites of which is emotional intelligence.

List of references

1. **Carl von Clausewitz.** On War. Edited and Translated by Michael Howard and Paret. – Princeton, 1976. – 732 p.
2. **Анцупов, А. и Шипилов, А.** Конфликтология. – М. 2000. – 551 с.

3. **Гоулман, Макки, Бояцис.** Эмоциональное лидерство: эмоции как фактор корпоративного успеха: Harvard Business Review: 10 лучших статей. Альпина Паблишер, 2016. – 188 с.
4. **Люсин, Д. и Ушаков, Д.** Социальный интеллект: Теория, измерение, исследования. – М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 2004. – 176 с.
5. **Смирнов, Б. и Долгополова, Е.** Психология деятельности в экстремальных ситуациях. – Х.: Изд-во «Гуманитарный Центр», 2007. – 276 с.
6. **Корчемный, П. и др.** Военная психология: методология, теория, практика, М. 2010. 340 с.
7. **Фетискин, Мануйлов, Козлов.** Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп: – М. 2002. – 337 с.
8. **Բաղդասարյան, Ս.,** Սպաների հուզական ինտելեկտի առանձնահատկությունների նախնական ուսումնասիրության արդյունքները, «Արդի հոգեբանություն» գիտական հանդես, 2021, № 2, էջ 73-79,
9. **Մարգարյան Վ.,** Մարտական գործողությունների հոգեբանական հիմքերը: – Ե., 2009: – 284 էջ,
10. Модель Джон Мейера, Питер Сэловея и Девид Карузо. Эмоциональный интеллект. <https://clck.ru/gx3qZ> (ссылка укорочена. Доступно: 05.07.2022).
11. Сущность понятия и основные теории эмоционального интеллекта <https://clck.ru/gx5PT> (ссылка укорочена. Доступно: 05.07.2022).

Сдана/Հանձնվել է՝ 19.08.2022
Рецензирована/Գրախոսվել է՝ 26.08.2022
Принята/Ընդունվել է՝ 02.09.2022